

Gæld og formue

Gennemsnitsdanskeren er god for 1.168.000 kr.

En ny opgørelse baseret på tal fra Danmarks Statistik viser, at indbyggerne i Danmark i gennemsnit er gode for 1.168.000 kr., når al gæld er trukket fra al formue, herunder i boliger, biler mv. Der er i den økonomiske debat ofte fokus på danske husholdningers høje bruttogæld. Der er imidlertid ikke så meget fokus på, at denne gæld modsvares af en endnu større formue. Nettoformuen ligger i dag kun lidt under før-kriseniveau og markant højere end i 2004, hvor konjunkturerne sidste gang vendte til det positive. En meget stor del af formuen er sparet op i pensioner. Pensionsopsparingen lægger en solid bund under de offentlige finanser og dansk økonomi i det hele taget.

Af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen****3. august 2015**

Analysens hovedkonklusioner

- Husholdningernes gæld er stor, men den *finansielle* formue er endnu større, hvorfor der ved udgangen af 2014 var en *finansiell* nettoformue på 2.940 mia.kr. eller 153 pct. af BNP.
- Ud over den finansielle formue har husholdningerne ifølge Danmarks Statistik værdier i boliger, biler mv. på godt 3.650 mia. kr. Det betyder, at den samlede formue fratrukket al gæld er på 6.590 mia. kr. Det svarer i gennemsnit 1.168.000 kr. per dansker.
- Den finansielle formue er steget markant de senere år og ligger langt over før-kriseniveau. Det dækker især over en enorm fremgang i pensionsformuen.
- Den reale formue er steget svagt de senere år, men ligger fortsat langt under toppen fra før krisen, der dog var præget af uholdbare boligpriser.
- Danskernes gæld er faldet de senere år målt ift. BNP. Samlet et nettoformuen på niveau med 2007 og kun lidt lavere end toppen i 2006.

Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Gennemsnitsdanskeren er god for 1.168.000 kr.

Danmarks Statistik har i slutningen af juni 2015 udsendt en opgørelse af danske husholdningers gæld og formue frem til slutningen af 2014. Ifølge den havde husholdningerne ved udgangen af 2014 en gæld på 2.632 mia. kr. Det svarer til ca. 137 pct. af BNP. Samtidig er den *finansielle* formue (dvs. kontanter, indestående i banker, aktier, obligationer, pensioner mv.) dog på 5.572 mia. kr. Det svarer til knap 290 pct. af BNP.

Husholdningernes gæld er altså stor, men den *finansielle* formue er endnu større, hvorfor der er en finansiel *nettoformue* på 2.940 mia. kr. Det fremgår af tabel 1, der viser husholdningernes gæld og formue.

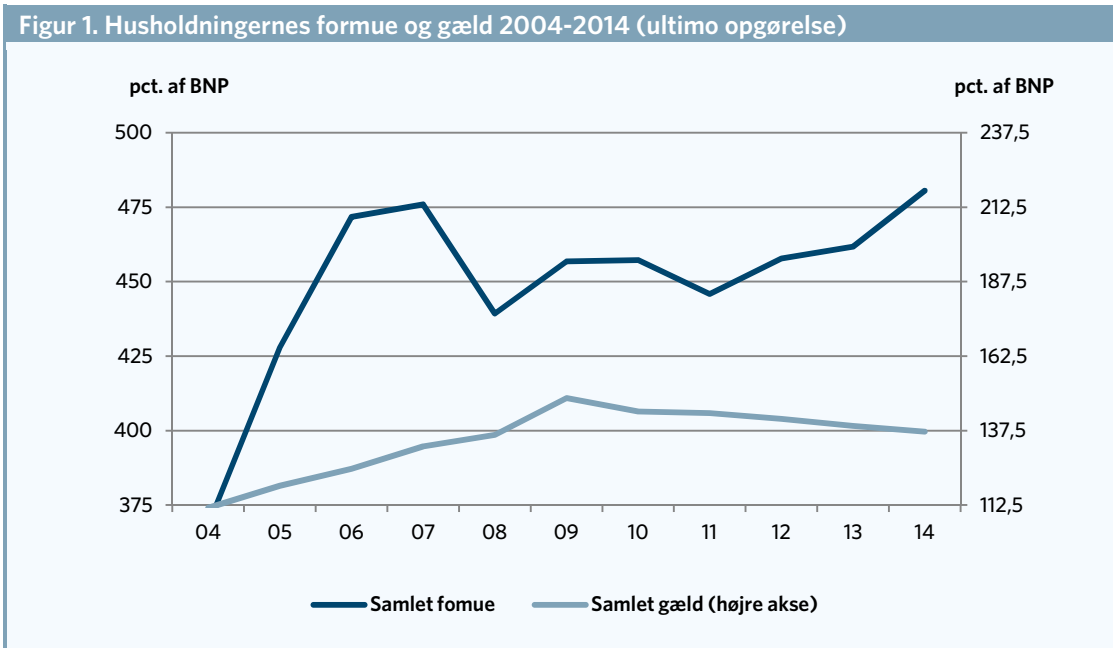
Ud over den finansielle formue har husholdningerne ifølge Danmarks Statistik værdier i boliger, biler, mv. på godt 3.650 mia. kr. (190 pct. af BNP). Det betyder, at den *samlede nettoformue* (samlede formue fratrukket al gæld) er på 6.590 mia. kr. Det fremgår ligeledes af tabel 1. Det svarer til 343 pct. af BNP eller godt 1.168.000 kr. per dansker fra spæd til olding.

Tabel 1. Husholdningernes gæld og formue ved udgangen af 2014		
	Mia.kr.	pct. af BNP
Finansiel, formue inkl. pensioner, mia.kr.	5.572	290
Finansiel, gæld, mia.kr.	2.632	137
Finansiel nettoformue, mia.kr.	2.940	153
Real formue (ejendomme, biler mv.) mia.kr.	3650	190
Samlet formue, mia.kr.	9.222	481
Samlet gæld, mia.kr.	2.632	137
Samlet nettoformue, mia.kr.	6.590	343

Anm.: 2014 er en foreløbig opgørelse.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Formue er over før-krise niveau, mens gælden er faldet i forhold til BNP

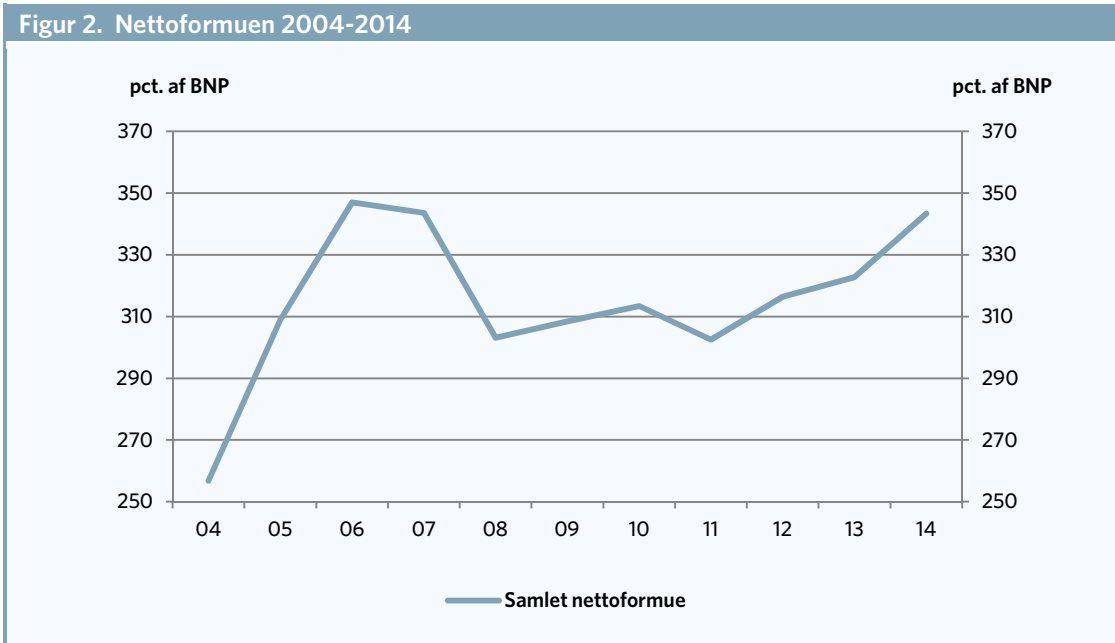
Kigger man på udviklingen i gæld og formue i pct. af BNP, finder man billedet i figur 1 (bemærk forskellige akser). Som det fremgår af figuren, toppede formuen i 2007 og faldt så markant igen, da boligpriserne begyndte at falde og finanskrisen ramte. Gælden voksede langt mindre fra 2004, men toppede først i 2009, og er siden faldet lidt til tilbage. Fra 2011 begyndte formuen at stige igen og den ligger nu højere end før krisen satte ind, jf. nedenfor.

Anm.: De senere år er foreløbige opgørelser.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

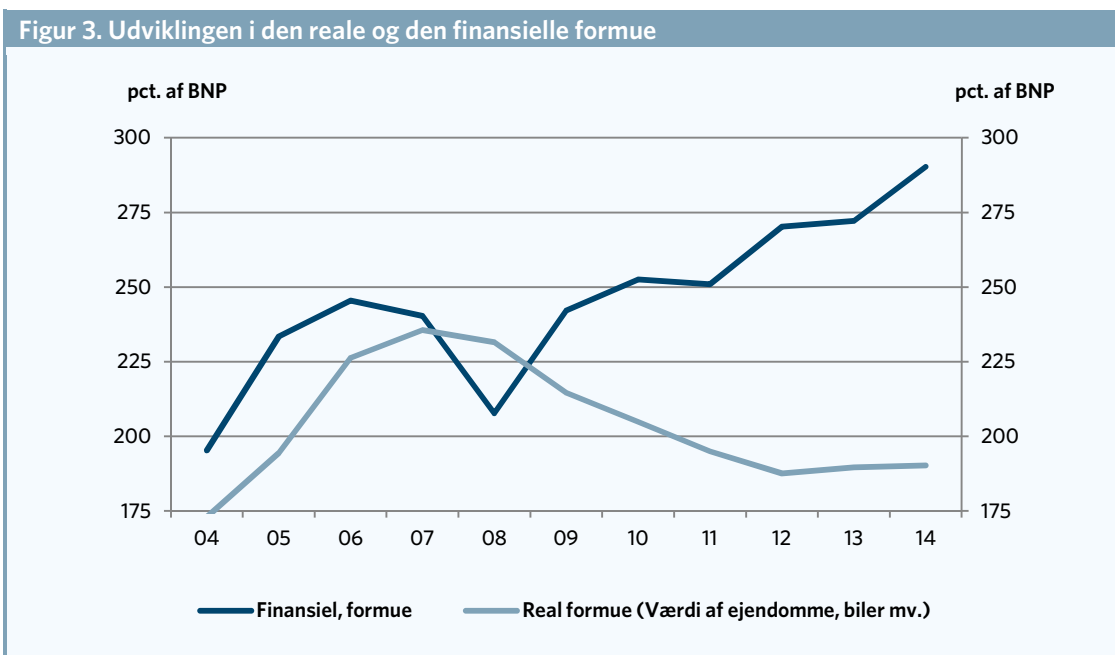
Kigger man på nettoformuen (formue minus gæld), som det er gjort i figur 2, så ligger vi fortsat lidt under toppen fra 2006, på linje med 2007, men samtidig langt højere end i 2004 før seneste opsving satte ind. Den samlede stigning i nettoformuen er på ca. 87 pct. af BNP fra 2004-2014. Det dækker over en stigning i formuen på ca. 112 pct. af BNP, mens gælden er øget godt 25 pct. af BNP, jf. figur 1. Gælden er altså øget, men formuen er steget mere end 4 gange så meget.

Tilbage i toppen i 2006, var der opgjort per indbygger en nettoformue på 1.225.000 2014-kr., mens den tilbage i 2004 lå på 912.000 2014-kr. per indbygger.

Anm.: De senere år er foreløbige opgørelser.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Opsplittes formuen i en "finansiell" og en "real" del, finder man billedet i figur 3. Som det fremgår, er den *finansielle* formue steget meget efter nedturen i 2008 og ligger nu markant højere, end før krisen satte ind. Det dækker især over en enorm fremgang i pensionsformuerne. Sammenlignet med 2004 er der tale om en fremgang i den finansielle formue på 95 pct. af BNP. Den *reale* formue steg markant frem mod 2007 som følge af de oppustede boligpriser, men faldt siden da helt frem til 2012 til et niveau omkring gennemsnittet fra 2004 og 2005. Altså et meget markant tilbageslag. Fra 2012 til 2014 har der været en lille fremgang i den reale formue igen, men vi ligger ca. 45 pct. af BNP fra toppunktet i 2007. Måles fra 2004 er der reale formue løftet ca. 17 pct. af BNP.

Anm.: De senere år er foreløbige opgørelser.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Danskerne har enorme pensionsformuer

At danske husholdninger i international sammenhæng har en stor bruttogæld er velkendt. Men dette forhold kan ikke ses uafhængigt af, at formuen/aktiverne samlet set er markant større. At husholdningerne har en høj bruttogæld i Danmark må ses i sammenhæng med et veludviklet realkreditsystem, store pensionsformuer, velpolstrede virksomheder og holdbare offentlige finanser.

Ikke mindst vores pensionssystem - hvor husholdningerne har en formue på langt over 3.000 milliarder - er unikt i international sammenhæng. Den enorme pensionsformue betyder fx, at husholdningerne i Danmark ikke nødvendigvis behøver at sidde gældfri i deres bolig, når de pensioneres.

Der er løbende meget stor fokus på værdien af vores boligformue, der spiller en afgørende rolle for udviklingen i fx det private forbrug. Når boligpriserne stiger, øges danskernes forbrugs- og investeringslyst. Når boligpriserne falder, falder også lysten til at bruge penge. Boligprisudviklingen er derfor en afgørende forklaring på den udvikling, vi har set i dansk økonomi gennem krisen og en årsag til, at vi har haft svært ved at slippe den. Det kan set i et økonomisk perspektiv forekomme en smule paradoksalt, når tallene for den samlede nettoformue viser, at danskerne har ligeså høje formuer som tidligere tider, hvor boligpriserne ikke var oppustede. Det afspejler bl.a., at vores pensionsformuer er vokset mere, end det boligerne er faldet i værdi set gennem krisen. At det ikke har nogen betydning afspejler formentlig, at mange slet ikke kender størrelsen af deres pensionsformue eller ikke tænker særlig meget over den¹.

Husholdningernes formue er i høj grad bundet i mursten og pensioner, mens en stor del af gælden i dag er variabel forrentet. Det kan give problemer ved store rentestigninger. Heldigvis viser analyser fra Nationalbanken², at det i høj grad er personer med store aktiver og store indkomster, der holder det meste af gælden. Det dæmper bekymringen for, om vi kan bære de rentestigninger, der kommer på et eller andet tidspunkt.

¹ Til den enorme pensionsformue må dog bemærkes, at staten har ca. 40 pct. til gode i udskudte skatter på en rigtig stor del af den. Vismændene vurderede sidste år at staten have det tilgodehavende i danske pensionsformuer på ca. 1.200 mia. kr. Dette tilgodehavende er en medvirkende årsag til, at de offentlige finanser er langtidsholdbare.

² Nationalbankens analyse "Familiernes formue og gæld, 2. kvartal 2012 viste bl.a. at de 20 pct. af familierne, der havde de højeste indkomster efter skat i 2010, havde 53 pct. af familiernes samlede bruttogæld. Den halvdelen (50 pct.) af familierne, der havde de laveste indkomster, havde i alt 14 pct. af bruttogælden. Det er samtidig i overvejende grad familier med stor bruttogæld, der har aktiver af stor værdi (boliger, pensioner, aktier, mm).